

of many of Umbricius' complaints about the familiar ills of the city, they would nonetheless find his rhetoric often tedious in its bombast, sometimes laughable for its incongruity, rarely sublime or heroic, and never entirely convincing. They would find his reactions, especially the proposed self-exile, peculiar, puzzling, scarcely commendable; they would find his motives explicable, but hardly noble, and his circumstances and consequent disgruntlement quite commonplace, and hence without appeal to their sense of the tragic. Audiences have always esteemed Satire Three: the reason is to be discovered not only in the colorful and entertaining caricature of Rome presented in the poem, but in Juvenal's humorous and dramatic exploitation of the Umbricius-type as well.

University of Georgia.

R. A. LaFleur.

ΠΩΣ ΔΕΙ ΣΥΝΙΣΤΑΣΘΑΙ ΤΟΥΣ ΜΥΘΟΥΣ
ΕΙ ΜΕΛΛΕΙ ΚΑΛΟΣ ΕΞΕΙΝ Η ΠΟΙΗΣΙΣ

Naslov ove moje beleške uzet je ne slučajno iz prve rečenice Aristotelove Poetike koja u celosti glasi: Περὶ ποιητικῆς αὐτῆς τε καὶ τῶν εἰδῶν αὐτῆς, ἣν τινα δύναμιν ἕκαστον ἔχει, καὶ πῶς δεῖ συνίστασθαι τοὺς μύθους εἰ μέλλει καλῶς ἐξεῖν ἢ ποιῆσις, ἔτι δὲ ἐκ πόσων καὶ ποίων ἐστὶ μορίων, ὁμοίως δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅσα τῆς αὐτῆς ἐστὶ μεθόδου, λέγωμεν ἀρξάμενοι κατὰ φύσιν πρῶτον ἀπὸ τῶν πρώτων. Smatram da je osnovna želja i namera Aristotelova bila da u Poetici iznese upravo to, kako treba sastavljati fabule (priče) da bi poezija uspela — da bi se svidela ljudima od ukusa. Izraz συνίστασθαι τοὺς μύθους je u najtešnjoj vezi sa njegovim tehničkim terminom σύστασις τῶν πραγμάτων o kojem smo raspravljali naročito u IV godištu našega časopisa (str. 209—250). Za Aristotela je μῦθος = πραγμάτων σύστασις najvažniji deo tragedije (μέγιστον, μέγιστον ἀπάντων, πρῶτον καὶ μέγιστον τῆς τραγωδίας, ἀρχὴ... καὶ οἶον ψυχὴ τῆς τραγωδίας itd.). Mi smo u toj našoj raspravi pokazali da je taj izraz πραγμάτων σύστασις, a ne παθημάτων κάθαρσις, bio upotrebljen u njegovoj definiciji tragedije, ali nismo onda nigde spomenuli da je Aristotel sastav događaja odn. sastavljanje priča (kompoziciju fabule) istakao na samome početku Poetike. Koliko je važan taj deo u tragediji, može se najbolje videti iz same Poetike:

1) 1450 23 gde se kaže da su događaji i priča svrha tragedije, a onda dodaje: „a svrha je od svega najvažnija (ὥστε τὰ πράγματα καὶ ὁ μῦθος τέλος κῆς τραγωδίας, τὸ δὲ τέλος μέγιστον ἀπάντων) što smo mi upotrebili kao moto našoj raspravi „Παθημάτων κάθαρσιν ili πραγμάτων σύστασιν“ iz 1954 godine;

2) iz činjenice da je taj elemenat (σύστασις πραγμάτων = μῦθος) Aristotelovo lično otkriće u kojemu je, inače, izražen kritički stav u odnosu na njegova učitelja Platona koji je matrao da je tragedija ustvari σύστασις ῥήσεων (vidi Phaidr. 268 cd), iako Aristotel nije nigde izrično spomenuo Platona.

Svi oni koji misle da je u Aristotelovoj Poetici πράξις = πράγμα, σύστασις = σύνθεσις, pa da je σύστασις πραγμάτων nemoguće upotrebiti u definiciji jer je na početku iste spomenuta πράξις u izrazu μίμησις πράξεως, greše i treba još mnogo da uče kod samoga Aristotela u vezi sa osnovnim pojmovima i njihovim oznakama u tzv. tehničkim terminima. Ovo se pre svega odnosi na moje kritičare A. Ničeva, C. del Grande i naročito na Giov. Brancato koji je na nekoliko mesta u svojoj knjizi (*La „σύστασις“ nella Poetica di Aristotele*, Napoli 1963), na str. 80 i 87 upotrebio pogrešan termin σύνθεσις τῶν πραγμάτων um. σύστασις τ.π. Istina je da je u Poetici na jednom mestu (gl. VI, 1450 a 5) upotrebljeno σύνθεσις um. σύστασις, ali mi smo pokazali da je to greška prepisivača odn. prvoga izdavača Poetike koji nije dobro video reč σύστασις (možda je na ovom mestu i rukopis bio nejasan), a pre toga je već imao izraz σύνθεσις (τῶν ὀνομάτων) u 1449 b 34. To je bilo 2. mesto u Poetici gde je bio upotrebljen izraz σύστασις τῶν πραγμάτων; 1. mesto bilo je u definiciji tragedije, a ovde je izraz odn. tehn. termin σύστασις πραγμάτων po svoj prilici bio u rukopisu toliko oštećen i nejasan da su se jedva nazirali završeci reči i broj njihovih slova, pa je naš prepisivač, odn. taj prvi izdavač Poetike „rešio“ problem konjekturom, kada je um. πραγμάτων prepisao παθημάτων a um. σύστασιν — κάθαρσιν.

Kod Aristotela (u Poetici) upotrebljena su dva veoma bliska tehn. termina: σύστασις τῶν πραγμάτων i σύνθεσις τῆς (καλλιστης) τραγωδίας. Onaj koji misli da je Aristotel mogao zameniti reč σύστασις sa σύνθεσις u tehn. terminu σύστασις (τῶν) πραγμάτων svakako je u zabludi i ne zna odn. ne razume šta znači tehn. termin u Aristotelovoj filosofiji.

Skopje.

M. D. Petruševski.